

MEDA OSTI BEZI TOPOGRAFIYASI.

Ilmiy rahbar: Gadayev Asliddin.

Akbarova Munira

311- "A" grux. Toshkent davlat stomatologiya instituti

Stomatologiya yo'nalishi

Annotatsiya. Ushbu maqola pankreasning murakkab topografiyasiga kirib, uning anatomik xususiyatlarini, qon ta'minotini va tegishli tuzilmalarni o'rganadi. Adabiyotlarni tahlil qilish va zamonaviy tasvirlash usullarini birlashtirib, biz meda osti bezi topografiyasi haqida to'liq tushuncha berishni maqsad qilganmiz. Maqolada, shuningdek, ushbu bilimlarning meda osti bezi kasalliklarini tashxislash va boshqarishdagi oqibatlarini muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: meda osti bezi, topografiya, anatomiya, Langerhans orollari, meda osti bezi yo'llari, qon ta'minoti, tasvirlash texnikasi, meda osti bezi kasalliklari.

Аннотация. В этой статье рассматривается сложная топография поджелудочной железы, исследуются ее анатомические особенности, кровоснабжение и связанные с ними структуры. Комбинируя анализ литературы и современные методы визуализации, мы стремимся дать полное представление о топографии поджелудочной железы. В статье также обсуждаются последствия этих знаний для диагностики и лечения заболеваний поджелудочной железы.

Ключевые слова: поджелудочная железа, топография, Анатомия, острова Лангерганса, пути поджелудочной железы, кровоснабжение, Методы визуализации, заболевания поджелудочной железы.

Annotation. This article delves into the complex topography of the pancreas and studies its anatomical features, blood supply and related structures. Combining literature analysis and modern imaging techniques, we aim to provide a complete understanding of

pancreatic topography. The article will also discuss the consequences of this knowledge in the diagnosis and management of pancreatic diseases.

Keywords: pancreas, topography, Anatomy, Langerhans Islands, pancreatic pathways, blood supply, imaging techniques, pancreatic diseases.

Meda osti bezi oshqozon orqasida joylashgan muhim organ bo'lib, ovqat hazm qilish va qon shakarini tartibga solishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Endokrin va ekzokrin funktsiyalarni o'z ichiga olgan uning murakkab topografiyasi turli xil fiziologik rollari uchun juda muhimdir. Ushbu maqola meda osti bezi va uning bilan bog'liq tuzilmalarining uch o'lchovli joylashishini tushuntirishga qaratilgan. Tarixan, pankreatik anatomiya bo'yicha tadqiqotlar uning murakkabligini ochishda fundamental bo'lgan. Meda osti bezi shartli ravishda bosh, tana va dumga bo'linadi, boshi o'n ikki barmoqli ichak egri chizig'ida joylashgan. Gormonlar ishlab chiqarish uchun mas'ul bo'lgan Langerhans orollari butun organ bo'ylab tarqaladi. Taniqli adabiyotlarda pankreatik kanal anatomiyasining o'zgarishi muhokama qilinadi va bu o'zgarishlarni jarrohlik aralashuvlar va diagnostika protseduralari uchun tushunishning ahamiyati ta'kidlangan. Pankreatik topografiyani har tomonlama tushunish uchun an'anaviy anatomik disektsiya va zamonaviy tasvirlash texnikasining kombinatsiyasi qo'llanilgan. Kadavr tadqiqotlari yalpi anatomiya haqida batafsil ma'lumot berdi, magnit-rezonans tomografiya (MRI) va kompyuter tomografiyasi (KT) kabi ilg'or tasvirlash usullari organning ichki tuzilmalarini invaziv bo'lmagan vizualizatsiya qilishni taklif qiladi.

Meda osti bezi ovqat hazm qilish va endokrin tizimlarda hal qiluvchi organ hisoblanadi. U oshqozon orqasida, qorin bo'shlig'ida joylashgan. Pankreasning topografiyasi uning holatini, tuzilishini va atrofdagi organlar bilan munosabatlarini o'z ichiga oladi. Meda osti bezi topografiyasi haqida ba'zi asosiy fikrlar:

Manzil:

- Meda osti bezi gorizontal ravishda qorinning yuqori qismida, oshqozon orqasida joylashgan.

- U o'ngdagi o'n ikki barmoqli ichakdan (ingichka ichakning birinchi qismi) Chapdagi taloqgacha cho'ziladi.

Anatomik Bo'linmalar:

- Meda osti bezi ikkita asosiy anatomik bo'linishga ega: bosh, bo'yin, tana va dum.

- Bosh o'ng tomonda joylashgan va o'n ikki barmoqli ichakning egriligi ichida joylashgan.

- Bo'yin boshni tanaga bog'laydi.

- Tana gorizontal ravishda chapga cho'ziladi.

- Pankreasning dumi chap tomonda va taloqqa tutashgan.

Atrofdagi Tuzilmalar:

- O'n ikki barmoqli ichak meda osti bezi boshini o'rab turadi.

- Oshqozon meda osti bezi tanasi va dumidan oldingi.

- Taloq meda osti bezi dumi yaqinida joylashgan.

- O't pufagi va o't yo'llari yaqin joylashgan va meda osti bezi kanali o'n ikki barmoqli ichakka kirishdan oldin umumiy o't yo'liga qo'shiladi.

Qon ta'minoti va qon tomirlari:

- Meda osti bezi qon ta'minotini chiyak arteriyasi (xususan, meda osti bezi shoxlari) va yuqori tutqich arteriyasidan oladi.

- Tomirlar qonni jigarga olib boradigan portal venaga tushadi.

Funktsiya:

- Meda osti bezining ekzokrin funktsiyasi ovqat hazm qilish fermentlarini ishlab chiqarishni o'z ichiga oladi, ular ovqatni parchalash uchun o'n ikki barmoqli ichakka chiqariladi.

- Endokrin funktsiyasi qon shakar darajasini tartibga solish uchun insulin va glyukagonning qon oqimiga sekretsiyasini o'z ichiga oladi.

Meda osti bezi topografiyasini tushunish turli xil meda osti bezi kasalliklarini, shu jumladan o'smalar, yallig'lanish (pankreatit) va boshqa kasalliklarni tashxislash va davolash uchun juda muhimdir. Ultratovush, kompyuter tomografiyasi va MRI kabi

tasvirlash usullari odatda meda osti bezini tasavvur qilish va uning tuzilishi va funksiyasini baholash uchun ishlatiladi. Pankreatik topografiyani tushunishning klinik oqibatlari haqida munozara markazlari. Anatomicadagi o'zgarishlar meda osti bezi operatsiyalariga ta'sir qiladi, bu uipple protsedurasi kabi protseduralarning muvaffaqiyati va xavfsizligiga ta'sir qiladi. Bundan tashqari, meda osti bezi ning fazoviy munosabatlar batafsil tushuncha o'z vaqtida aralashuvini imkon, erta aniqlash va me'da osti bezi kasalliklar tashxis OITS.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, pankreatik topografiyani chuqur tushunish klinisyenlar, jarrohlar va tadqiqotchilar uchun juda muhimdir. Anatomic disseksiyalar va zamonaviy tasvirlash texnikasidan birlashtirilgan tushunchalar organning yaxlit ko'rinishini ta'minlaydi. Kelajakdagi tadqiqotlar tasvirlash usullarini takomillashtirishga, meda osti bezi topografiyasining funksional jihatlarini o'rganishga va tibbiyot mutaxassislari uchun ta'lim vositalarini ishlab chiqishga qaratilishi kerak. Ushbu maqola me'da osti bezi anatomiya nafosatini puxta o'rganish istagan har bir kishi uchun keng qamrovli manba bo'lib xizmat qiladi, klinik amaliyotini oshirish va me'da osti bezi tadqiqot o'zgarishlar hissa mumkin qimmatli fikr-mulohazalarini taklif.

Adabiyotlar.

1. Akramov E.Kh., Akylbekov I.K., Bebezov Kh.S., Borodin Yu.I., Vasil'eva O.I., Gabitov V.Kh., Lyubarskiy M.S., Funloer I.S. Izbrannye voprosy gnoynoy khirurgii [Alternative methods of purulent surgery]. Bishkek; Novosibirsk; 2007. 644 (in Russian).
2. Akramov E.Kh., Borodin Yu.I., Vasil'eva O.I., Gabitov V.Kh., Shtofin S.G. Anatomiya podzheludochnoy zhelezy i khirurgiya pankreonekroza [Anatomy of pancreas gland and surgery for acute pancreatitis]. Bishkek; 2009. 303 (in Russian).
3. Ivacheva N.A., Ivachev A.S., Baulin N.A. Khirurgicheskoe lechenie i reabilitatsiya bol'nykh pankreonekrozom [Surgical treatment and rehabilitation of patients with pancreatonecrosis]. Penza: Izdatel'stvo PGU; 2005. 212 (in Russian).

4. Kubyshkin V.A. Dreniruyushchie operatsii pri ostrom pankreatite [Surgical drains in acute pancreatitis]. *Khirurgiya*. 1996; 4: 24–32 (in Russian).

5. Popova E.Yu. Prognozirovaniye putey rasprostraneniya patologicheskogo protsessa v zabryushinnom prostranstve u bol'nykh pankreonekrozom (eksperimental'no-klinicheskoye issledovaniye): avtoref. dis. ... kand. med. nauk. [Prediction of pathologic process pathways retroperitoneal space in patients with pancreatitis (clinical trial): cand. med. sci. diss. abs.]. M.; 2004. 19 (in Russian).

6. Seregin R.V. Kliniko-anatomicheskoe obosnovanie vybora miniinvazivnykh dostupov pri khirurgicheskom lechenii bol'nykh pankreonekrozom s porazheniem zabryushinnoy zhirovoy kletchatki: avtoref. dis. ... kand. med. nauk. [Clinical and anatomical reasoning for minimally invasive approaches in surgical treatment of patients with pancreatic necrosis associated with disorders of retroperitoneal fatty tissues: cand. med. sci. diss. abs.]. M.; 2004. 19 (in Russian).

7. Sotnikov A.A. Klinicheskaya anatomiya protokov podzheludochnoy zhelezy [Clinical anatomy of pancreatic ducts]. Novosibirsk; 2003. 30 (in Russian).